

ARDEALUL JURIDIC

REVISTA LUNARĂ

DE DREPT ȘI UNIFICARE LEGISLATIVĂ

ABONAMENTUL:
 pentru Instituțiuni și Autorități 500 Lei pe an
 pentru Autorități Judecătorești }
 " " Magistrați } 350 Lei pe an
 " " Avocați }

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
 Str. G. Mărzescu 20
 CLUJ

Publicațiuni și anunțuri pentru un număr
 2 lei cuvântul
 Publicațiuni și anunțuri pentru mai multe
 numere 1.50 lei cuvântul

Fondator: VASILE M. DIMITRIU Consilier la Curtea de Apel din Timișoara

Comitetul de conducere și redacție:

I. MĂNESCU

Președinte la Curtea de Apel Cluj
 Directorul și proprietarul revistei

BCU Cluj / Central University Library Cluj

AL. ULVINIANU

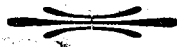
Președinte la Curtea de Apel Cluj

I. PREDOVICIU

Procuror General la Curtea de Apel Cluj

Dr. AL. DRAGOMIR

Decanul baroului adv. din Cluj

Secretar

Dr. VIRGIL. I. MĂNESCU

Doctor în drept, licențiat în filosofie -
 Avocat

S U M A R :

Un eveniment în lumea juridică.

Terțul achizitor al imobilului ipotecar poate în numele său
 invoca față de eredișorul datoriei ipotecare, beneficiul
 legii lichidării datorilor agr. și urbane 1934? de Al.
 Ulvianu, Președinte la Curtea de Apel, Cluj.

Problema unificării legislative și instituția Cărților Funduare de
 dr. I. Lazăr, judecător.

Jurisprudențe Civile.

Jurisprudențe Comerciale.

Jurisprudențe Procedurale

Jurisprudențe la diverse legi cu o notă de I. Mănescu.

Colaboratorii ocazionali cari au trei articole publicate au dreptul la colecția anului întreg.

Ori ce număr ne primit se retrimite la cerere în contul abonamentului

Prețul unui număr 35 lei

Cărți apărute:

Traian Alexandrescu avocat, fost decan al baroului de Ilfov: *Găjurile Civile și Comerciale. Problema validității lor din punct de vedere al condițiilor de formă și de fond. Indrumări și observațiuni practice pentru bănci, comercianți și creditori.* Prețul 40 lei. Depozit la ziarul „Legea”, str. I. G. Duca 47, București și la principalele librării din Capitală.

Dr. T. Moisil. Avocat consilier Cluj: *Legea de expropriere pentru cauză de utilitate publică*, adnotată și însoțită de numeroase jurisprudențe. Prețul 160 lei.

Octavian Ionescu, Doctor i Laureat al Facultății de Drept din Paris. *Obligația pe cale de voință unilaterală și ante-proiectul Codului Civil Român.* Prețul 100 lei. Iași, Tipografia concesionară Alexandru A. Terek.

Pagini de Drept. Revistă trimestrială de jurisprudență și doctrină. Sibiu. Palatul Justiției.

Florian Vasiliu, Jude-Consilier la Trib. Sibiu: *Bacșul în stadiul Juridic actual.* Prețul 20 lei. Depozit la autor.

Dr. Louis Hausknecht, Avocat. Cernăuți: *Die neue Strafgesetzgebung Rumäniens, Systematisch und übersichtlich dargestellt in deutschersprache.*

Potrivit „Inștiințări” anterioare.

A apărut

In editura proprie a autorului
**Noua procedură
penală română**

„Curțile cu Jurați”

art. 349—438

un Volum de peste 400 pagini comentate cu
adnotări și tot felul de formulare de

Vasile M. Dimitriu

Consilier la Curte de Apel Timișoara.

Prețul unui exemplar 250 lei neto. Cartea se poate procura — contra cost — dela autor **Str. Gh. Lazar 4 Timișoara (cetate)** sau prin Decanatele Baroului sau șef. instanțele judecătorești la comandă, în pachete colective, contra ramburs.

Tipografia »ARDEALUL« Cluj Strada Memorandului No. 22.

BANCA CENTRALA

Intreprinderi industriale fondate și co-interesate:

Industria Sârmei — fabrică de cuie și sârmă în Ghiriș, gara Câmpia-Turzii;

Fabrica de Sticlărie S. A. în Turda

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERT
S. A. SEDIUL CENTRAL CLUJ

Filiale: Alba-Iulia, Bistrița, Hațeg Sibiu, Turda.

Capital social 50 milioane, rezerve 20 milioane. depuneri 120 milioane

George Sofronie

Prof. la Univ. din Cluj.

Principiul Naționalităților în Tratatete de Pace din 1919—1920.

Frontierele României sunt intangibile.

(Premiată de ziarul „Universul”).

București 1936.

A apărut

Tratat

de

Drept Cambial

de **E. Cristoforeanu**

Doctor în drept dela Roma. Avocat

Vol. I. prețul 280

Vol. II. (ultimul) prețul 320

Comanda la „Curierul Judiciar” Str. Artei 5

București

A apărut

**Colecția de legi și
regulamente Tomul
XIII. partea I. pentru
anul 1935**

a Consiliului legistativ.

Un eveniment în lumea juridică

REVISTA CERCULUI JURIDIC BĂNĂȚEAN, închină numărul său pe Octombrie, veneratului maestru Dr. GEORGIU PLOPU, președintele onorar al Inaltei Curți de Casație și Justiție, profesor onorar al Facultății de Drept a Universității din Cluj, și membru onorar al Academiei Române cu ocazia împlinirii a 80 ani de fericită existență.

Un număr de juriști, prieteni și admiratori, au ținut să colaboreze la acest număr al revistei, preaslăvind pe acest jurist ardelean, care prin trecutul său s'a distins nu numai ca jurist dar și ca bun român. Această preaslăvire este cu atât mai meritată, cu cât deși la vârsta de 80 ani, n'a încetat să mânuiască condeiul, chemat la lucru de gândiri judicioase, care încă îi frământă creierul exersat printr'o lungă meditațiune și experiență juridică.

Enumerând și examinând operele create de acest eminent jurist, numai din timpul de când Ardealul s'a unit cu Patria mamă, nu știi ce să crezi mai întâi.

Oare acest încercat jurist, voita să-și satisfacă plăcerea de a exterioriza în limba maternă, ceea ce gândirea lui ascuțită poate pătrunde și despica în colosul științei dreptului, sau a fost mînat de dorința sfântă lui, ca tot românul jurist să curioască ca și el, ascunzișurile și dedesupturile dreptului ce a guvernat și va guverna — din păcate sau din necesitate — mai departe și poate pentru multă vreme, plaiurile Ardealului?

Posibil și una și alta.

Pentru moment operele juridice ale neobositului jurist au folosit și folosesc atât juriștilor ardeleni, cât și magistraților pe care Vechiul Regat i-a dăruit acestor plaiuri, pentru cerințele marelui moment al întronării justiției românești.

Este iridiscutabil că în primul rând, operele ilustrului jurist, servesc mai ales celor care nu cunosc limba maghiară, dar . . . va veni timpul — și ne place să credem că va veni și acel timp — când aci în Ardeal, nu se vor mai găsi români cari să se fâlească că știu să vorbească ungurește și pentru atunci, noi întravedem, că operele sărbătoritului, vor fi și de o mai mare valoare, și de o mai mare necesitate.

De aceea, revista „Ardealul Juridic” se asociază surorii sale din Banat, și ridicând același imn de slavă, urează neîntrecutului jurist Dr. Georgiu Popu, multă viață și sărătate spre a lucra încă pentru binefacerea ce o poate dărui actualilor juriști și să fie transmisă nepoților și strănepoților, aceloră cărora le-a fost dat să cunoască două lumi diferite sprijinite una pe suferințe alta pe entusiasm.

ARDEALUL JURIDIC.

Terțiul achizitor al imobilului ipotecar poate în numele său, invoca față de creditorul datoriei ipotecare, beneficiul legii lichidării datoriei agricole și urbane 1934 ?

Legea lichidării datoriei agricole și urbane, al căror obiect îl formează banii numerar sau scrisuri; ori ce alte datorii, având de obiect altfel de prestațiuni, nu intră în prevederile legii.

Afară de aceasta mai trebuie avut în vedere, că în principiu discuțiunea asupra chestiunii dacă datoria este sau nu asanabilă nu poate fi angajată, de cât între creditor și debitor, adică între persoanele între cari s'a născut și este existent raportul de creanță, cum și față de obligații accesori, fidejuserii, garanții.

Acesta fiind principiul legii, urmează ca cumpărătorul unui imobil cu sarcina ipotecară contractată de vânzător, nu va putea invoca

față de creditorul datoriei ipotecare beneficiul conversiunii, chiar și în cazul când terțiul achizitor al imobilului ar dovedi calitatea sa de proprietar de imobile în condițiunile legii conversiunii.

Chestiunea de a se ști, dacă terțiul achizitor al imobilului ipotecat poate invoca, în numele său, beneficiul conversiunii n'asi fi socotit-o atât de interesantă, dacă n'asi fi avut ocazia să vadă un număr considerabil de hotărâri ale mai multor instante judecătorești de toate treptele, cari au dat soluția afirmativă, soluțiune însă ce nu rezistă unui examen ceva mai atent.

Cumpărătorul unui imobil ipotecat, prin dobândirea proprietății bunului nu devine un coobligat al datoriei garantate cu ipotecă, ci el, în calitatea de detentor (propter rem) al imobilului, este obligat numai ipotecar, anume este silit să sufere urmărirea imobilului, căci consecința realității ipotecii este că creditorul ipotecar câștigă dreptul de preferință, cum și dreptul de urmărirea imobilului.

Acestea amintite e vede clar, că între cre-

ditor și detentorul imobilului nu există nici un raport de creanță bănească și deci terțiul dobânditor al imobilului ipotecat nu poate fi considerat nici ca codebitor al creditorului ipotecar și nici ca garant al datoriei bănești, căci obligația ipotecară nu atribuie detentorului nici una din aceste calități.

Prin urmare între creditorul ipotecar și terțiul cumpărător al imobilului ipotecar nefiind încheiat un raport de creanță bănească acest din urmă, în caz de executarea creanței asupra imobilului, nu poate invoca în numele său beneficiul conversiunii, el nedatorând plata unei sume de bani, ci singura lui obligație este de a suferi execuția imobilului pe care-l deține.

Credem însă că achizitorul imobilului ipotecat poate invoca împrejurarea că datornicul beneficiază de avantajele conversiunii pe care le are dobândite și depe urma cărora creanța creditorului a fost redusă, cu alte cuvinte când se stabilește că o parte a datoriei este stinsă în puterea legii.

Intr'adevăr, situațiunea cumpărătorului imobilului ipotecat, silit să sufere urmărirea imobilului, pentru îndestularea creditorului, este analoagă situațiunii fideiursorului și în consecință, prin analogie, cumpărătorul este în drept, ca și garantul, să opună creditorului toate excepțiunile *reale*, adică *inerente* ale datoriei, între care este și stingerea totală sau parțială a creanței.

Este prea evident interesul cumpărătorului de a învedere creditorului reducerea creanței, căci consecința reducerii datoriei este desărcinarea parțială a imobilului, el având și dreptul să achite creditorului restul creanței și să se subroge în puterea legii în drepturile creditorului.

Cred că aceste soluțiuni trebuiesc date chestiunii discutate și care în practică s'a ivit de repetate ori.

AL. ULVINEANU
Președinte la Curtea Apel
Cluj.

Problema unificării legislative și Institutia Cărilor Funduare

I.

Introducerea cărților funduare în Vechiul Regat și Basarabia. Popularizarea cunoștințelor de carte funduară.

Inceputul lucrărilor de carte funduară în Vechiul Regat, ce se execută acum în cele patru circumscripții judecătorești din iud. Ilfov, actualizează din nou această importantă instituție care este, cartea funduară.

Trebuie să recunoaștem, că prin începerea acestor lucrări se încearcă realizarea unei preocupări permanente la mai toți ministrii de justiție, cari au condus dela unire acest departament. E vorba de punerea în aplicare a

legii pentru introducerea cărților funduare în Vechiul Regat și Basarabia, publicată în Mon. Of. Nr. 90 din 13 Aprilie 1933. Deși aceasta lege potrivit art. 78, urma să între în vigoare cu data publicării ei în Mon. Oficial, totuși din împrejurări greu de explicat nu s'a făcut nimic practic pe acest teren, până când abia acum la 15 Septembrie a. c. s'au început primele lucrări de organizare.

Intârzierea punerii în aplicare a acestei legi — ne-a plăcut a crede, — că se datorește împrejurării, că lucrările de unificare legislativă a codului civil nefiind încă terminate, se așteaptă votarea noului cod unificat și numai după ce vom avea o legislație civilă uniformă pe tot cuprinsul Țării, se va proceda treptat la introducerea c. funduare și în teritoriul unde încă nu este în ființă. După modesta noastră părere așa ar fi fost normal și mai logic. Cu toate acestea vedem, că deși Codul civil încă nu este unificat totuși se încearcă punerea în aplicare și introducerea acestei instituțiuni și în teritoriul unde dreptul Civil nu o reglementează.

Nu vrem prin aceasta obiecțiune să încercăm sabotarea acestor lucrări, căci în primul rând ne-am contrazice pe noi însine, care am preconizat cu atâta căldură introducerea acestei instituțiuni în V. Regat și Basarabia, dar lucrările de unificare a dreptului civil nefiind încă terminate, suntem nevoiți a ne face oarecare rezerve cu privire la rezultatul ce-l va da aceste lucrări, cari deși se zic, se fac numai cu titlul de experiență.

Intr'adevăr cercetând mai aprofundat raportul c. c. austr. în vigoare încă în Ardeal și Bucovina, cu instituția c. funduare constatăm, că toate dispozițiunile referitoare la dobândirea și stingerea drepturilor reale sunt cuprinse în acel cod și legătura între acestea două instituțiuni sunt atât de strânse încât una fără cealaltă nu ar putea funcționa. În primul rând trebuie să observăm deosebirea fundamentală între modul de achiziție și pierderea drepturilor reale din c. c. austr. și cel român.

Astfel în conf. cu art. 431 c.c. austr. pentru transmiterea proprietății bunurilor imobile, este necesar ca actul de achiziție să se înregistreze în c. funduară. Potrivit art. 451 c. c. austr. pentru achiziționarea efectivă a dreptului de ipotecă, creditorul având titlul de drept va trebui să-și întabuleze creanța sa în modul prescripționat pentru achiziția proprietății bunurilor imobile. Tot astfel și servitutile și celelalte drepturi reale.

În afară de drepturile reale, c. c. austr. mai admite o altă categorie a drepturilor care se pot înscrie în c. funduară. Acestea sunt anumite drepturi personale. Inscrise fiind în c. fund. devin *drepturi absolute*, cari produc apoi efecte juridice față de oricine în mod nemillocit. Inscrierea acestor drepturi le admite categoric și art. 63 din Regulamentul c. fund. Astfel sunt: dreptul de presumpțiune, de răscumpărare, de locațiune.

În virtutea caracterului absolut ce-l do-

bândesc contractele de natura aceasta, prevăzute fiind cu *clauzula intabulandi*, obțin efect juridic față de toate persoanele, cari vor dobândi între timp drepturi asupra acestor imobile.

Dar nu numai atât.

Continuând mai departe cu dispozițiile c. austr. referitor la reglementarea drepturilor reale constatăm, că o serie întreagă de dispozițiuni conțin norme de drept material în legătură strânsă cu instituția c. fund. cari în interesul acesteia, le credem absolut necesare pentru buna funcționare a ei.

Astfel sunt dispozițiunile cuprinse în art. 321, 322, 350, 431, 441, 445, 446, 448, 451, 453, 454, 462, 466, 468, 469, 481, 526, 843, 846, 1068—1070, 1073, 1076, 1095, 1121, 1236, 1256, 1369, 1446, 1467, 1470, precum și art. 1498—1500 din c. austr. cari dispozițiuni credem, că nu pot fi înlocuite prin legea din 13 Aprilie 1933. Instanțele judecătorești, competente a se pronunța asupra conflictelor de drept civil în circumscripțiile unde se încearcă acum introducerea c. fund., nu vor avea norme și bază legală pentru aplanarea conflictelor ivite cu ocazia diverselor litigii. C. c. român fiind strein de normele materiale ce reglementează dobândirea drepturilor reale prin c. fund. va trebui să sufere radicale modificări, în partea aceasta. Ori, dată fiind aceasta deosebire fundamentală, între acestea două legiuri credem, că mai logic ar fi fost votarea, chiar și parțială, a noului cod civil ce este în curs de codificare.

Abstrăgând însă de toate acestea obiecțiuni, conducătorilor acestor lucrări de c. fund. le dorim tot succesul în realizarea scopului propus.

Cu începerea acestor lucrări, în afară de interesele superioare de Stat, care cer o cât mai grabnică unificare legislativă, interese de ordin economic și financiar fac ca toate privilegiile noastre să se îndrepte cu cea mai mare atenție spre aceasta importantă instituție. Importanța proprietății imobiliare pentru consolidarea și dezvoltarea politică și economică a Statelor, a îndemnat pe cele mai vechi popoare civilizate să reglementeze prin reguli speciale circulațiunea imobilelor și creditul ipotecar. Înlesnirea creditului și siguranța capitalului împrumutat pe termen lung și prin aceasta dezvoltarea economică a Statelor, deasemenea a fost și este în funcțiune de consolidarea proprietății imobiliare. Din datele culese din toate Statele unde aceasta instituție fiintează de secole, rezultă: că cel mai eficace mijloc pentru consolidarea proprietății imobiliare și înviorarea creditului pe termen lung, este c. fund.

Intocmiri mai mult sau mai puțin potrivite, menite să ofere siguranță și soliditate tranzacțiunilor de credit și transferarea dreptului de proprietate imobiliară, găsim la cele mai vechi popoare cum sunt Egiptenii și Grecii. Dreptul roman n'a cunoscut instituția c. fund. deoarece prin predarea faptică a imobilelor și cu sistemul sarcinilor generale s'a exclus

dela început publicitatea și specialitatea, principii ce caracterizează aceasta instituție. A cunoscut-o însă vechiul drept german sub numirea primitivă de „*Landtaffel*” în care se făceau notările despre transferarea drepturilor imobiliare. Apoi înmulțindu-se cu timpul numărul tranzacțiunilor particulare s'a găsit necesitatea perfecționării acestor registre și înfruntând secole și mai multe transferări radicale s'a ajuns la sistemul registrelor publice de azi cunoscute sub numirea de protocoale funduare sau c. fund.

Dată fiind importanța acestei instituții, azi nimeni nu mai contesta necesitatea ei, și aproape în toate țările civilizate s'a dovedit ca cea mai perfectă instituție pentru asigurarea și consolidarea drepturilor reale.

Că aceasta importantă a c. fund. este recunoscută și la noi, rezultă și din împrejurarea, că în ultimul timp se depun toate eforturile pentru introducerea și înființarea ei în Vechiul Regat și Basarabia.

Apoi legea pentru organizarea și încurajarea agriculturii din anul acesta precum și legea creditului ipotecar agricol deasemenea sunt bazate pe principiile fundamentale a c. fund. Rămâne de acum ca organele însărcinate cu aplicarea acestei instituții să desăvârșescă cu cea mai mare atențiune primele lucrări pe teren. Vor trebui s'o facă neapărat nu numai pentru că o instituție de covârșitor interes public ca aceasta, câtă să fie întocmită cu toată grija și priceperea, dar mai ales pentru că fiind vorba de o instituție de unificare se cuvine a fi organizată în atari condițiuni, care să înfrunte anii și să însușeze pe lângă toate calitățile perfecțiunii și *încrederea desăvârșită a populațiunii în ea*.

Intr'adevăr, nu este nimic mai dezastruos decât inovațiile ce se fac fără dorință și înțelegerea populațiunii pe seama căreia se fac. Având acum de introdus aceasta instituție în Vechiul Regat unde populația dela sate o ignorează complect, va trebui să avem o deosebită precauțiune ca nu cumva să fie privită c. fund. ca o restricțiune pentru circulațiunea imobilelor și în special a pământului. Plugarul înrădăcinat cu formele locale de transferare și dobândirea imobilelor, cu drept cuvânt se poate întreba de rostul acestei instituții, după care el în primul rând vede numai cheltuieli de organizare. Ori, pentru ca aceasta instituție, de o importanță capitală pentru proprietatea imobiliară, să-și poată produce efectele/sale salutare, trebuie în primul rând adusă la cunoștința publicului și popularizată astfel ca țaranul dela sate să o înțeleagă și să contribuie cu toată dragostea cât mai mult la realizarea ei. Trebuie deci să ne coborâm între săteni și cu multă răbdare și bunăvoință să le vorbim despre însemnătatea consolidării proprietății imobiliare, despre fericirea familiei, arătându-le practic avantajele instituției. Să nu lăsăm nici un moment impresia că vrem să-i înșelăm. Să arătăm avantajele creditului pe termen lung pe care-l vor obține prin asigurarea creanței prin ipotecă tabulară. Să arătăm că

având credit avem și onoare. Ori credit solid vom avea numai atunci dacă sunt ținute în regulă foile funduare. Să explicăm poporului, în limba lui, cât de binecuvântată este institutia c. fund. dar să nu oțitem nici un moment să arătăm și pericolele care se pot ivi din cauza neglijenței sau omiterii unei obligațiuni ce li se incumbă după regulile c. fund. Să fim întotdeauna sinceri față de țărani. Un singur cuvânt mincinos cu scop demagogic ne-ar putea sdruncina reputația. Prestigiul ne va scădea întru atâta înaintea poporului, încât la proxima ocazie ne-am putea vedea respinsi cu propunerile noastre. Populația dela sate nu va mai avea încredere în noi. Am ajunge într'o încurcătură dificilă, dacă țăranul acela simplu, fără cunoștințe juridice, care se îndreaptă spre noi cu toată încrederea și liniștea sufletului său sincer, s'ar vedea înșelat abuzând de încrederea lui. Cu inducerea și menținerea în eroare îi furăm sufletul și îi sdruncinăm toată încrederea ce și-o pune în c. funduară.

Prin urmare, acum când am ajuns cu introducerea și aplicarea lucrărilor pe teren, trebuie să fim cu atenție deosebită și să punem tot sufletul în popularizarea cunoștințelor de c. fund. Să tindem a face tot ce este necesar în favorul țăranului proprietar de imobile. În acest scop să nu crutăm nici bani nici oboseală, numai așa vom ajunge la rezultatul dorit.

Ca să putem răspândi cu succes toate cunoștințele de c. fund., în mijlocul poporului și să facem plăcută această institutie, este neapărat nevoie ca mai întâi să ne-o însușim noi la perfecție căci nu există ceva mai periculos decât o cunoștință superficială și pe jumătate.

Dr. IOAN I. LAZAR
iudecător.

Jurisprudențe civile.

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția I
Decizia No. 267-35. Președ. Dlul S. Tipei cons.

Statutul personal. Ce se înțelege prin statutul personal. Situația statutului personal în actuala compunere juridică a țării noastre. Regimul matrimonial al soților trecuți din Vechiul Regat în Ardeal.

Considerând că statutul personal, — denumire sub care după definiția mai largă se înțelege totalitatea legilor cari au de obiect în mod principal persoanele și care numai în mod accesoriu se ocupă de bunuri — cuprinde dispozițiunile legale referitoare la starea civilă, filiație, căsătorie, despărțire, puterea maritală și părintească și în general toate legile referitoare la capacitatea persoanelor.

Considerând că, căsătoria nu are efect numai asupra persoanei și capacității acestora pe care ea îi uneste, ci ea exercită influența sa asupra patrimoniului soțului, cunoscându-

se sub numele de regim matrimonial, totalitatea regulilor cari prin efectul unei convențiuni exprese, sau tacite sau al legii, guvernează cu începere dela încheierea căsătoriei bunurile soților din triplul punct de vedere al proprietății, folosinței și administrației.

Că așa fiind din statutul personal, face parte atât dispozițiunile legale referitoare la încheierea căsătoriei cât și cele referitoare la regimul matrimonial.

Considerând că potrivit dispozițiunilor art. 2 cod. civ. român — care reproduce principiile dreptului internațional privat, — legile cari constituiesc statutul personal își produc efectul lor și în afara teritoriului României și urmăresc pe români ori unde s'ar afla; că aceste principii urmează să aibă aceiași aplicațiune și în conflictele de drept interprovincial, deoarece nu este nici o rațiune ca statutul personal care urmărește pe români în afara teritoriului României să înceteze a avea aplicațiune pe teritoriul național aflat sub un alt regim de drept.

Considerând că este necontestat că părțile în litigiu sânt cetățeni români căsătoriti în București în anul 1912 adică pe teritoriul de drept al codului civil român și că deci dispozițiunile acestui cod sunt aplicabile regimului lor matrimonial.

Având în vedere că pentru a înlătura aplicarea dispozițiunilor referitoare din codul civil român, Curtea se bazează în primul rând pe faptul că, în 1919, părțile s'au stabilit definitiv în Cluj, de unde deduce că ele au înțeles să se supună legilor în vigoare pe acest teritoriu.

Considerând că fiind stabilit că regimul matrimonial al părților în proces, este reglementat de legile lor personale adică de codul civil român, aceste dispozițiuni îi urmăresc ori unde s'ar afla, deci schimbarea domiciliului dela București la Cluj nu putea avea — cum greșit constată Curtea, — nici o influență în această privință.

Că în ce privește argumentarea Curtii de fond că nu se poate aplica codul civil român, și din cauză că acțiunea s'a înștiințat la Tribunalul Cluj și ea este nefondată, deoarece numai competența unei instanțe se determină după criteriul domiciliului părților, soluționarea litigiului trebuind a se face însă după dispozițiunile legilor de fond cari guvernează raportul juridic dintre ele și care în speță sunt cele ale codului civil român.

Că nici faptul recurenței de a-si fi întemeiat acțiunea în drept pe anumite texte din codul civil austriac, nu îndreptătea Curtea de fond să aplice în speță dispozițiunile referitoare din această lege.

Considerând că în adevăr potrivit art. 1237 cod. civ. austriac femeia separată de bunuri devine proprietara bunurilor dobândite de ea în timpul căsătoriei, în caz de îndoială însă este presupusă că a dobândit acele bunuri cu banii bărbatului său.

Considerând că această dispozițiune se referă nu numai la modul în care are a se face

dovada proprietății bunurilor achiziționate de femeie în timpul căsătoriei, ci constituie o regulă relativă în însuși regimul acelor bunuri în raporturile matrimoniale dintre soți. — art. 1237 cod. civ. austriac fiind trecut chiar sub capitolul referitor la acest regim — și în consecință conflictele ce s'ar năste între soți cu privire la atari bunuri a se rezolva — după cum s'a arătat la început — conform dispozițiilor legii sub care regimul matrimonial a fost contractat, adică pe baza statutului personal al soților.

Considerând că convențiile matrimoniale, potrivit art. 1228 cod civ. român, neputând fi modificate nici cu consimțământul soților, în timpul căsătoriei, chiar dacă în principiu se admite că părțile pot în litigiile lor să renunțe la statutul lor personal și să ceară aplicarea legilor locale, aceasta nu mai este posibil însă în conflictele matrimoniale dintre soți, dacă prin aplicarea legii locale se ajunge la modificarea a însuși regimului lor matrimonial și deci în atare ipoteză consimțământul sotilor nu-și poate produce vre-un efect și ei sunt ori când în drept să și-l retragă și să ceară a li se aplica dispozițiunile legii sub care regimul lor matrimonial a fost fixat.

Că așa fiind, în speță chiar dacă recurența în acțiunea sa s'a referit la dispozițiile codului civil austriac, din moment ce prin aplicarea lor însă se ajunge implicit la modificarea regimului lor matrimonial, ea a fost în drept ca ulterior să ceară a se aplica dispozițiile codului civil român, așa că și din acest punct de vedere soluțiunea Curtii de fond este eronată.

Că deasemenea nici împrejurarea că acțiunile ce fac obiectul procesului au fost achiziționate în Cluj, nu justifică soluțiunea Curtii de fond, deoarece obiectul acțiunii fiind a se constata că reclamanta e proprietara acțiunilor în raport cu convențiunea sa matrimonială, în speță nu se putea aplica decât legile cari guvernau regimul matrimonial al soților, adică codul civil român.

Că deci așa fiind acest motiv de casare este întemeiat și urmează a fi admis.

Având în vedere că prin acest motiv de casare se pretinde că soluția Curtii de fond este dată prin greșita interpretare și aplicare a art. 1237 cod. civil ardelean omisiune esențială și exces de putere, prin faptul că fără ca părțile să intenteze o acțiune reconvențională în legătură cu acțiunea recurentei prin care să justifice, că desi obiectul acțiunii constituie proprietatea ei, totuși acțiunile i se cuvin părților ca provenind din donațiunile în bani, întrebuițati la achiziționarea acțiunilor, iar Curtea de fond desi stabilește că codul civil austriac nu cunoaște prezumția muciană, totuși pretinde că pe cale de apărare se pot invoca dispozițiunile art. 1237 cod. civil Ard.

Că desi recurența a susținut că în codul civil român există echivalentul art. 1237 cod. civ. Ardelean, în art. 1829, 831, 834, 940 și 941, cari dau dreptul sotului să revoace donațiunile ce a făcut soției în timpul căsătoriei și

că această revocare nu poate cuprinde decât sumele de bani, iar nu bunurile achiziționate de către femeie cu banii primiți în donație, totuși Curtea de fond omite a se pronunța asupra acestei apărări.

Considerând că prin admiterea motivului I de casare rămânând definitiv hotărât că în speță urmează a fi aplicate dispozițiunile codului civil român este inutil a se mai examina motivul de casare prin care recurența sustine că greșit s'a aplicat în speță art. 1237 cod civ. Ardelean precum și restul din acest motiv prin care se plânge că instanța de fond ar fi săvârșit menționatele omisiuni esențiale.

Jurisprudențe comerciale

Inalta Curte de Casație și Justiție Secția III.

Decizia Nr. 1578—936. Preș. Dlul C. Crăciunescu, Consilier

Comercial. Conform dispozițiilor Codului de Comerț, scopul adunării generale este de a se da posibilitate de control oricărui asociat, de unde rezultă că nu are importanță, în ce privește verificările operațiunilor societății, numărul de acțiuni sau cote pe care asociatul le are la societate.

Având în vedere că prin deciziunea atacată cu recurs, Curtea de Apel a respins cererea făcută de recurentul de azi pentru anularea adunării generale din 29 Noemvrie 1931, pe motivul că față de votul unanim al tuturor asociațiilor prezente la adunarea generală din 29 Noemvrie 1931, reprezentând 737 cote, cele două cote ale recurentului înscrise sub Nr. 721 dimpreună cu celelalte două cote trecute sub Nr. 2966 ale lui I. T. și alte două cote inserate sub Nr. 283 ale lui J. S., adică în total șase cote a trei asociați excluși de a participa la adunare, nu ar fi putut schimba rezultatul votului, pentru că — zice Curtea de Apel — rezoluțiunile votate fără participarea celor trei asociați excluși, ar fi devenit hotărâri și dacă ei ar fi fost prezente la adunare și ar fi votat contra.

Că în contra acestei hotărâri, asociatul A. K., unul dintre cei excluși care a participat la adunarea generală din 29 Noemvrie 1931, a făcut recurs prin care sustine că în mod greșit și cu recurs aplicațiune a art. 174 și 176 c. com. ard. Curtea de Apel i-a respins cererea de anularea adunării generale din 29 Noemvrie 1931, deoarece la desbaterile acestei adunări poate lua parte orice asociat, și un singur asociat poate să determine cu argumentele sale întreaga adunare generală să voteze altfel de cum s'a votat în lipsa sa dela adunare.

Considerând că art. 176 c. com. ard. prevede că toate drepturile, pe cari le au acționarii față de operațiunile Societății, se exercită de totalitatea acționarilor în adunare generală.

Că art. 174 dispune că fiecare acționar poate intenta acțiune în contra deciziunii a-

dunării generale, contra legilor sau statutelor societății;

Că din cuprinsul acestor texte, rezultă că la desbaterile adunării generale ale societății, care se țin în scopul ca fiecare acționar să examineze toate operațiunile societății și să verifice bunul ei mers, relevând tuturor celorlalți asociați unele lacune, greșeli sau neajunsuri, nici un acționar sau asociat, nu poate să fie exclus de a lua parte la desbateri și de a-și spune cuvântul său, pentru că printr-o asemenea măsură s'ar vicia deciziunile ce s'ar lua de o asemenea adunare generală, care ar dispune excluderea dela vot și discuțiune a unuia din asociații săi, fiind dreptul acționarului de a lua parte la adunările generale un așa numit „drept colectiv“.

Că întrucât scopul pentru cari sunt convocate aceste adunări generale, impuse de lege, este acela de a da posibilitatea, ca oricare dintre asociați să controleze toate scriptele și operațiunile făcute de către cei ce au conducerea societății, rezultă că nu are nici o importanță în ceea ce privește exercitiul dreptului de verificare a operațiunilor societății, numărul de acțiuni sau cote pe care un asociat le are în societate, pentru a lua parte la desbaterile adunării generale, fiindcă pe deoparte dreptul de control asupra societății în asemenea adunări îl are orice asociat dela lege, iar pe de altă parte, pentru că uneori chiar și un singur asociat, cu cel mai puțin număr de acțiuni poate să convină pe toți ceilalți asociați sau majoritatea legală a asociațiilor ca să ia o deciziune în sensul observațiilor, sau modificărilor propuse de el.

Că astfel fiind și întrucât însă Curtea de Apel fără nici o bază legală a decs contrariul că un asociat poate să fie exclus dela adunarea generală dacă nu are de cât două acțiuni întrucât votul lui nu ar fi determinant, Curtea prin acest mod de a judeca, a comis o violare a textelor invocate de recurent, si deci recursul este fondat și urmează a fi admis, casând hotărârea Curții de Apel numai în ceea ce privește chestiunea adunării generale dela 29 Noembrie 1931, atacată prin recurs.

Curtea de Apel Cluj Secția I.
No. 535—1937 Președ, Dlul I. Mănescu președ.

Din economia noii legi cambiale, cum și din art. 63 al legii rezultă că procedura mandatului cambial de plată nu a fost adoptată, creditorul cambial pentru realizarea drepturilor are fie calea acțiunii de drept comun, fie investirea cambiei cu formula executorie.

MOTIVE.

În contra sentinței Nr. 72 din 31 Ianuarie 1936 a Tribunalului Cluj secția III-a dată ca instanță le apel a făcut recurs pârîtul D. P. pentru: 1. Violarea art. 104 și 105 din legea cambială, art. 1 și 2 din aceeași lege; 2. Violarea art. 491 pr. civ. omisiunea esențială; 3. violarea art. 61 și 112 din noua lege cambială și a cerut admiterea recursului cu cheltuieli.

Reclamanta Banca de C. și E. din Cluj, prin întâmpinarea ce a depus a cerut respingerea recursului cu cheltuieli.

CURTEA.

Având în vedere susținerea și concluziunile reprezentanților părților făcute azi în instanță susținerile cuprinse în întâmpinările și memoriile depuse în scris la dosar, sentința atacată cu recurs și actele dela dosar.

Având în vedere că din toate acestea se constată că reclamanta Banca de C. și E. din Cluj având să primească dela pârîții D. P., D. E. și L. T. suma de 6000 lei cu o cambie emisă la 1 Noembrie 1934 și scadentă la 25 Februarie 1935, a cerut Judecătoriei Urbane Cluj mandat de plată pe care l-a obținut la 3 Aprilie 1935. În contra mandatului de plată pârîtul D. P. a făcut excepție pe motiv că actul care constată datoria sa și pe baza căruia s'a emis mandatul de plată nu este o cambie așa cum se exprimă reclamantul, ci ar fi un bilet de ordin dacă ar cuprinde în sine această expresiune de bilet de ordin întru cât a lua naștere după intrarea în vigoare a noii legi cambiale și cum îi lipsește această condițiune, conform art. 105 din lege nu poate fi considerat ca atare și deci în baza lui s'a putut da un mandat de plată.

Judecătoria de Ocol având a se pronunța asupra acestor excepțiuni, s'a pus și punctul de vedere că conform legii cambiale ardeleană, nu este nici o deosebire între cambie și bilet la ordin, că biletul la ordin purta denumirea de cambie (Art. 110) și motivează și cu aceia că cuvântul de cambie este o noțiune ce cuprinde și biletul la ordin, că diferența dintre ele este mai mult de formă nu și de fond așa că cele mai multe dispozițiuni legale se aplică potrivit la amândouă și respinge excepțiunile confirmând mandatul de plată.

Tribunalul adoptând motivele din sentința Judecătoriei a respins apelul și a confirmat sentința Judecătoriei.

Având în vedere că actul pe baza căruia instanța a emis mandatul de plată a fost emis sub imperiul noii legi cambiale.

Având în vedere că în prealabil recurentul a invocat excepția dilatorie prevăzută de art. 180 p. I. motivată prin aceea că legea nouă cambială nu cunoaște procedura mandatului de plată de care a făcut uz în speță reclamantul ci numai a dărei în judecată în sensul dreptului comun și a investirii cu formele executorie; excepțiune care potrivit art. 180 alineatul ultim coroborat cu art. 540 pr. civ. trebuie luată din oficiu în orice stare a procesului.

Având în vedere că din economia noii legi cambiale și în special din textul art. 63 legea nouă cambială, procedura mandatului de plată din vechea lege cambială ce putea să fie utilizată de creditorul cambial pentru realizarea drepturilor sale, nu a mai fost adoptată. Îndrumarea ce noua lege cambială creditorului cambial pentru realizarea drepturilor sale este fie calea acțiunii de drept comun fie

investirea cambii cu formula executorie, care dă posibilitate creditorului de a trece deadreptul la executarea debitorului.

Având în vedere că noua lege cambială prin art. 112 a abrogat toate legile și dispozițiilor anterioare cu privire la cambie și bilet la ordin, deci noua lege cambială având o procedură cu totul alta de cât procedura vechei legi cambiale pentru ca creditorul cambial să intre în drepturile ce i le dă cambia și biletul la ordin, procedura vechei legi cambiale este abrogată.

Că de data aceasta reclamantul creditor cambial apucând o altă procedură pentru valorificarea acțiunii sale, decât procedura prevăzută de legea specială a noii legi cambiale, este cazul excepției dilatorii prevăzută de art. 180 pct. 1. din proc. civilă, care conform alineatul ultim al acestui text și art. 540, trebuie ridicată și rezolvată și din oficiu în sensul art. 182, pr. civ.

Că așa fiind, și fără ca Curtea să se mai pronunțe și asupra celorlalte motive de recurs, a trebuit ca să admită recursul și invocând fondul să anuleze mandatul de plată și să stingă efectele cererii pentru emiterea mandatului de plată.

Cluj, 4 Iunie 1937.

Pres. ss. I. Mănescu, Rap. ss. N. Pâslaru,
Vot. ss. Dr. Muntean, Gref. ss. Dr. Botoc.

Jurisprudențe Procedurale

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția III-a
Decizia No. 847-935. Președinția D-lui D. Gh. Lupu Cons.

Proces izvorât dintr'un contract de serviciu. Competență. Natura încheerii prin care instanța se pronunță relativ la competență. Art. 1 și 11 Pr. Civ.

DELIBERÂND.

Asupra recursului făcut de Societatea pt. M. de P. din T. și S. Z. contra deciziei Curtii de Apel secția I cu Nr. 1300 din 30 Octombrie 1935, dată în proces cu C. C. a A. S.

Având în vedere că din deciziunea atacată cu recurs, și din sentința Tribunalului, se constată că reclamanta C. C. a A. S. din Turda a intentat acțiune la Tribunal contra S. de M. de P. din Turda ca să fie obligată să-i plătească suma de 138.276 lei, pe motivul că din culpa ei, și-a găsit moartea un lucrător din serviciu ei, pe când transporta materialul necesar întreprinderii Societății, iar pe urma acestui accident mortal, C. C. a rămas obligată să plătească o pensie familiei lucrătorului decedat.

Că înaintea Tribunalului, Societatea a ridicat incidentul de incompetență, susținând că deoarece pretetiunile C. C. derivă dintr'un raport de serviciu dela patron la lucrător, litigiul este de competența Judecătoriei de Ocol, însă Tribunalul l-a respins pe temeiul că litigiul nu privește un asemenea raport, ci o cerere de daune, pentru care dat fiind quantumul sumei

de 138.276 lei, este competent Tribunalul iar nu Judecătoria de ocol.

Că în contra acestei sentințe Societatea a făcut apel pe mai multe temeuri, însă Curtea de Apel fără a se ocupa de motivele defond ale acestui apel, a admis incidentul de inadmisibilitatea apelului ridicat de intimata C. C. și l-a respins ca atare, pe motivul că potrivit art. 11 proc. civ., sentințele Tribunalului nu pot fi atacate cu apel pe bază că procesul e de competența Judecătoriei.

Văzând motivul I de Casare astfel formulat:

Violarea art. 11 și art. 1 pct. 2. alin e din proc. civ. ard., Art. 11 din proc. civ., își are aplicațiune numai în cazul când nu este vorba de o competență exclusivă. Ori în cazul nostru art. 1 pct. 2 alin. e. stabilește tocmai o competență exclusivă dela care nu se poate face abatere sub nici un motiv.

Având în vedere că prin motivul I. de casare, recurenta susține că instanța de Apel a violat art. 11 proc. civ., art. 1, pct. 2 alin. e. proc. civ., când i-a respins ca inadmisibil apelul făcut contra sentinței Tribunalului deoarece art. 11 își are aplicațiunea numai în cazul când nu e vorba de o competență exclusivă, ori în speță art. 1 pct. 2 alin. e, stabilește o competență dela care nu se face nici o abatere, fiindcă — zice recurenta — nu legea ci contractul de serviciu dintre patron și salariat este izvorul raporturilor dintre părți, iar despăgubirea cerută de C. C. nu poate fi considerată ca izvorul din lege, ci din contractul de serviciu dintre patron și lucrător.

Considerând că art. 11 proc. civ., ard., prevede că sentințele prin care Tribunalul hotărăște că un litigiu este de competența judecătoriei nu pot să fie atacate cu apel.

Că din cuprinsul acestui text, rezultă că părțile, nu pot să atace în mod separat cu apel sentințele, prin care Tribunalul își-a arogat competența de a judeca un litigiu dedus în judecata sa, așa că în asemenea situațiune partea care susține că litigiul nu cade în competența Tribunalului, ci în competența Judecătoriei de Ocol, nu poate să atace cu apel această chestiune a competenței de cât numai odată cu fondul, adică după ce Tribunalul va fi tranșat și fondul conflictului dintre părți.

Considerând că art. 1 pct. 2 lit. e. proc. civ. ard., prevede într'adevăr că procesele care izvorăsc dintr'un contract de serviciu dintre patron și lucrător sau dintr'un contract dintre comitent și întreprinzător de lucrări sunt de competența Judecătoriei de Ocol indiferent de valoarea litigiului lui, însă întru cât în speță Tribunalul constată că suma de 135.276 lei reclamată de C. C. a A. S. nu este o creanță rezultând dintr'un contract de serviciu dintre patron și lucrător, ci o acțiune ordinară de despăgubire, recurenta nu poate printr'un apel separat să pună în discuțiune dispozițiunile acestui text, fiindcă art. 1 proc. civ., care stabilește competența Judecătoriei de Ocol și enumără litigiile care sunt supuse judecării

sale, este în întregime referitor la competență și în conformitate cu art. 11 din aceeași procedură, părțile nu pot să facă un apel separat contra sentinței prin care Tribunalul a decis că litigiul este de competența sa, iar nu aceea a Judecătorei de Ocol.

Că astfel fiind și întrucât dar Curtea de Apel nu a comis o violare a art. 11 și 1 pct. 2 lit. e. proc. civ. ard., atunci când a respins ca inadmisibil apelul făcut de recurenta de azi, motivul I. de casare este nefondat, iar recursul urmează a fi respins fără a mai discuta motivul II. de casare, fiindcă acesta privește fondul procesului pendinte între părți.

Inalta Curte de Casație și Justiție Secția III-a
Decizia Nr. 1152/1937. Președ. D-lui C. Crăciunescu cons.

Cerere de justificare în fata Curtei de Casație.

DELIBERÂND.

Asupra chestiunii de neadmisibilitate a cererii de opoziție și justificare de față ridicată din oficiu de Inalta Curte:

Având în vedere că prin cererea de față intitulată opoziție și cerere de justificare, M. W. în calitate de intimat în recursul făcut de A. P. contra deciziei Curtii de Apel Cluj sec. III-a, Nr. C. III. 1043/1935, care, în lipsa petiționarului de la desbaterea din 12 Ianuarie 1937, prin deciziunea acestei secțiuni Nr. 11/1937 a fost casată cu trimitere, solicită retractarea acelei decizii prin fixarea unui nou termen de desbatere pentru a pune concluziuni orale, susținând că reprezentarea sa la desbaterea din 12 Ianuarie 1937 m'a avut loc din cauză de boală, deci fără vina lui;

Considerând că art. 81 din legea Curtii de Casație dela 22 Martie 1937, desființând pentru viitor dela data promulgării ei toate dispozițiunile legilor de procedură civilă în vigoare în teritoriile alipite care regulează procedura înaintea Curtii de Casație, prin alin. ultim prevede, că în recursurile care sunt de competența Inaltei Curti potrivit acelei legi se aplică procedura civilă română.

Că din interpretarea acestor dispozițiuni rezultă fără îndoială că în procedura de recurs în fata Curtii de Casație, dispozițiunile respective din procedura civilă ardeleană care regulează procedura de recurs înaintea Curtii de Casație, azi nu mai au aplicatiune, întrucât prin art. 81 citat au fost desființate în mod expres.

Că așa fiind și întrucât procedura civilă română și nici legea Curtii de Casație, nu cuprinde vre-o dispoziție prin care s'ar institui calea opoziției sau a cererii de justificare pentru retractarea hotărârii date în lipsa părții, care a scăpat termenul de judecată fără vina sa, cererea de față este inadmisibilă și urmează a fi respinsă ca atare. Cu atât mai mult că

retractarea deciziei Curtii de Casație pentru scăparea fără vină a terenului de judecată este inadmisibilă chiar și după prevederile procedurii civile ardelene.

Că dar, cererea de opoziție și justificare cată a fi respinsă.

Inalta Curte de Casație și Justiție Secția II.
[Decizia Nr. 1846—1937. Preș. N. Stănilă cons.]

Deținere preventivă. Condamnarea infractorului printr'o hotărâre rămasă definitivă în 1936. Contestatie la executare pentru computarea detențiunii preventive în pedeapsă. Inadmisibilitate întru cât legile noi au intervenit după condamnare prin hotărâre definitivă.

MOTIVE.

Din art. 64 al noului cod penal Carol II rezultă că durata detențiunii preventive trebuie scăzută în mod obligatoriu din pedeapsa ce se pronunță prin hotărârea de condamnare, iar art. 515 p. 4 din noul cod de pr. penală Carol II prevede că această computare este posibilă și pe calea contestațiunii la executare.

Intru cât textele de mai sus sunt aplicabile numai dela 1 Ianuarie 1937 când noile coduri au intrat în vigoare, beneficiul lor nu poate fi recunoscut decât celor condamnați după această dată, afară de cazul când s'ar preînde că ele constituiesc dispozițiuni mai blânde de cari sunt în drept să se folosească și persoanele condamnate sub vechile legiuri.

Însă, aplicațiunea legii mai blânde sau mai favorabile este supusă de art. 3 din noul cod penal la condițiunea expresă ca această lege să fi intervenit înainte de condamnarea infractorului printr'o hotărâre definitivă.

Din moment ce în specie hotărârea a cărei executare formează obiectul contestațiunii a rămas definitivă încă din anul 1936, deci anterior intrării în vigoare a noilor coduri din cari fac parte art. 64 și 515 sus menționate, consecința este că recurentul nu putea nici direct și nici indirect, pe baza principiului din art. 3, să ajungă la computarea detențiunii sale preventive în pedeapsa de cinci ani dată de Curtea de Jurați, astfel că motivele de casare sunt neîntemeiate, iar recursul urmează a se respinge.

Jurisprudențe la alte legi.

Inalta Curte de Casație și Justiție Secția III
Decizia No. 3909—36. Preș. N. Stănilă cons.

Partea depunând certificatul de pauperitate la primul termen de înfățișare, în asemenea condițiuni a justificat conf. art. 42 din Leg. timbr. plata taxelor și instanța nu putea considera depus tardiv certificatul de pauperitate.

DELIBERĂND.

Cu ocazia desbaterei principale, ce s'a ținut în cauza de față la data de 28 Noemvrie 1935, la Curtea de Apel din Cluj secția I-a, reprezentantul lezatei, văduva lui F. R., a depus un certificat de paupertate pe baza căruia a cerut scutirea lezatei de taxele de timbru.

Că, instanța de apel a respins cererea părții lezate și a anulat apelul ca netimbrat.

Având în vedere că, pentru a da această soluțiune, din deciziunea atacată se constată că, instanța se bazează în esență, pe considerațiunile că, certificatul de paupertate ce reclamanta a depus în fata instanței, nu are efect retroactiv și deci în baza lui ea se poate bucura de scutire de timbru în viitor' că, dar apelul reclamantei fiind înaintat anterior este supus timbrării conform legii timbrului, pe care obligațiune, însă reclamanta, refuzând să o îndeplinească apelul ei trebuie să fie anulat.

Considerând că, potrivit dispozițiilor art. 42 alin. I din legea timbrului, cererile introductive de instanță și actele de procedură netimbrate sau insuficient timbrate, vor fi valabile numai dacă partea care le-a prezentat ori cea în interesul căreia au fost îndeplinite, ori partea adversă va justifica înaintea instanței, la prima zi de înfățișare plata taxelor de timbru și impozitele datorite după lege sau a diferenței pentru completare.

Că, astfel fiind și cum în spetă, partea lezată, a depus, în instanță la primul termen de înfățișare, certificatul de paupertate și a cerut scutirea de taxele de timbru, urmează a vedea, că în asemenea condițiuni a justificat, conform art. 42 din citata lege, plata acestor taxe și dar instanța nu-l putea considera ca tardiv depus, ci era datoare să intre în examinarea apelului și să se pronunțe dacă bine sau nu a judecat prima instanță.

Că, dar Curtea de fond nepronunțându-se asupra obiectului acuzării, urmează că a săvârșit nulitatea de formă prevăzută de art. 384 pct. 11 pr. pen. și dar motivul de casare fiind fondat urmează a se admite și în consecință și recursul, și a casa deciziunea atacată pentru nulitatea de formă mai sus arătată, cu trimitere spre o nouă judecare la acea Curte de Apel.

Inalta Curtea de Casație și Justiție Secția I-a
Decizia Nr. 1447—1936 Președ. Al. Luca președinte

Conversiune. Declarațiune de asanare urbană făcută în termenul legal de o lună. Neindicarea niciurii imobil rural. Dar debitorul poate cere după expirarea termenului conversiunii rurale p. că ar fi proprietar indiviz. Inadmisibilitatea modificării. Decădere. Art. 8, 10, 30, 50, 51; leg. lichid. datoriiilor din 7 Aprilie 1934.

Având în vedere că prin deciziunea atacată cu recurs, Curtea de Apel a menținut sent. No. 394 din 1934, prin care Trib. Teleorman

S. II, admitând acțiunea intentaă de intimata P. P., a declarat că recurentul N. M. e decăzut din beneficiul legii pentru lichidarea datoriiilor.

Pentru a da această soluțiune, Curtea de Apel constată în fapt că intimata a cerut ca recurentul, comerciant din T.-Măgurele, și care la 7 Mai 1934 făcuse cerere de conversiune, conf. art. 30, 50 și 51 din legea pentru lichidarea datoriiilor din 7 Apr. 1934, să fie decăzut din beneficiul legii, fiindcă nu s'a conformat disp. art. 36 și 8 și nici nu întrunește condițiunile prevăzute de art. 30; că în cursul judecării, după expirarea termenului de o lună, prevăzut la art. 8, recurentul și-a modificat și complectat declarația, susținând că întrunește condițiunile art. 8 și 1 din lege, fiindcă pe lângă proprietar urban este și coproprietar indiviz asupra întinderii de 12^{1/2} arii, situată în comuna Lita, avere rămasă moștenire dela tatăl său I. M. și asupra căreia au rămas mai multi moștenitori, dintre cari și recurentul și copiii unui frate al său, care locuise în com. Lița dinainte de 18 Decembrie 1931.

Că, motivează Curtea de Apel, conform art. 8 din legea lichidării datoriiilor din 7 Aprilie 1934, debitorii agricoli și acei cari ar posea și imobile urbane, cari sub regimul legilor din 18 Aprilie 1932, 26 Octombrie 1932 și 14 Aprilie 1933, nu au făcut declarații de asanare a datoriiilor lor, vor trebui să facă asemeni declarații în termen de o lună dela publicarea legii, iar conf. art. 10, debitorii cari n'au făcut asemeni declarații până la expirarea acestui termen, vor pierde beneficiul legii; că recurentul nefăcând dovada că ar fi făcut declarațiunea de asanare sub regimul legilor anterioare și nici în termenul prevăzut mai sus, iar cererea adresată Tribunalului la 7 Mai 1934, neindicând nici un imobil rural și nici un venit, declarația recurentului, că ar fi și debitor agricol, făcută prin concluziunile puse înaintea primei instanțe, în cursul judecării, nu mai poate fi luată în considerare, fiind tardive.

Având în vedere că, prin motivul 1 de casare, se impută Curții de Apel că a violat art. 8 și 10 din legea lichidării datoriiilor din 7 Aprilie 1934, i a comis o omisiune esențială și o nemotivare, prin aceea că n'a luat în considerare întreg cuprinsul declarațiunii sale, prin care arată că voeste să beneficieze de toate dispozițiunile legii de conversiune deci și de cele din art. 1 și urm. și l-a exclus dela beneficiul acordat de legea debitorilor agricoli, desi întrunește condițiunile cerute în acest scop.

Considerând că instanța de apel a constatat în fapt, din termenii categorici ai declarației de asanare, prezentată de recurent la 7 Mai 1934, că acesta a cerut să beneficieze numai de conversiunea urbană, conf. art. 30, 50 și 51 din legea pentru lichidarea datoriiilor, iar nu și cea agricolă, iar această constatare, de atributul suveran al instanței de fond și neatacată pentru denaturare, scapă cenzurii Curții de Casație.

Considerând că prin art. 8 din legea lichidării datoriilor din 7 Aprilie 1934, prevăzându-se în mod expres că debitorii agricoli și acei cari ar poseda imobile urbane, cari sub regimul legilor anterioare, n'au făcut declarații de asanare a datoriilor lor, vor trebui să le facă în termen de o lună dela publicarea legii, adică până la 7 Mai 1934, iar prin art. 10 din aceeași lege, prevăzându-se că vor pierde beneficiul legii toti acei cari n'au făcut declarații în termenul prevăzut de art. 8 și 1, întrucât în speță, este definitiv stabilit că cererea făcută de recurent la 7 Mai 1934, se referă numai la conversiunea urbană, iar nu și la cea agricolă și nefiind contestat că o altă cerere n'a fost prezentată de recurent până la expirarea termenului prevăzut de art. 8, Curtea de Apel a făcut o bună aplicare a citatelor texte de lege când n'a luat în considerare cererea făcută de recurent în cursul judecării, după expirarea termenului legal și l-a considerat decăzut din beneficiul legii.

Că astfel fiind, iar soluția dată fiind suficient motivată, criticele cuprinse în motivul I de casare, nu sunt întemeiate; iar soluțiunea dată menținându-se pe considerațiunile de mai sus, recursul urmează să fie respins, fără a mai fi utilă examinarea celorlate motive de casare.

Inalta Curte de Casație și Justiție Secția I.
Decizia No. 575—1937. Președ. D-lul S. Tipei consilier

Timbru. 59. Recurs (apel) netimbrat, sau insuficient timbrat. Instanța nu este obligată să încunoștințeze pe parte de lipsa timbrului, nici în afacerile grațioase, în cari citarea se face prin afișare. Anularea acestor cereri.

Nici legea de procedură civilă și nici vre-o dispozițiune din legea timbrului în vigoare nu prevede obligațiunea pentru instanță de a înștiința de acest lucru pe partea care nu și-a timbrat recursul sau apelul, ci legile de timbru dispun numai că partea își va putea timbra apelul sau recursul său până la prima zi de înfățișare când procedura e complectă, partea putând chiar cere amânarea, în acest scop, iar în caz de netimbrare apelul se anulează.

În cazurile grațioase procedura îndepliniindu-se în loc de citare prin afișare, și instanța stabilind în speță că recurentul deși a fost legal încunoștințat prin afișarea termenului pe tabela de publicațiuni, totuși nu s'a prezentat pentru a timbra recursul (apelul) său, sau a cere termen pentru complectarea taxelor de timbru, cu drept cuvânt și fără a viola legea a anulat ca netimbrat apelul recurentului și în consecință recursul fiind nefondat se respinge.

Inalta Curte de Casație și Justiție Secțiunea
Dec. No. 191—937. Președ. Dlul Al. Luca președinte

Ardeal. Conversiune. Egalitate de tratament a cetățenilor unșuri cu cetățenii români. Legea interpretativă din 8 Aprilie 1936 (art. 30) și convențiunea dintre România și Ungaria din 1932.

IN FAPT:

Creditorul a făcut acțiune provocatorie cnf. art. 60 alin. ultim din legea lichid. datoriilor din 7 Aprilie 1934, cerând Tribunalului să constate că debitorii săi nu pot beneficia de legea lichidării datoriilor, de oarece la data promulgării acestei legi ei erau cetățeni unșuri și ca atare exceptați dela beneficiile acestei legi. Instanțele de fond constatând cetățenia unșară a debitorilor recurenți, la data promulgării legii lichidării datoriilor, au admis acțiunea provocatorie a creditorului.

IN DREPT: Prin motivul special de casare, recurenții invoacă legea interpretativă din 8 Aprilie 1936 și convențiunea dintre România și Ungaria, ratificată prin legea publicată în Mon. Oficial Nr. 79/1932, în baza căroră chiar dacă ei ar fi considerați ca cetățeni unșuri la promulgarea legii lichidării datoriilor, încă debitorii recurenți urmează să beneficieze de legea interpretativă, în virtutea egalității de tratament cu cetățenii români, egalitate recunoscută supușilor unșuri, prin convenție și care urmează, conform legii interpretative, să și găsească aplicațiunea.

Legea interpretativă din 8 Aprilie 1936 a art. 1 și 30 din leg. lichid. datoriilor prevede că, sunt considerați că îndeplinesc condițiunea cetățeniei române cerută de legea asanării, supușii cari domiciliază în România și cari, la data promulgării legii, dobândiseră egalitatea de tratament cu cetățenii români cu privire la persoana și bunurile lor.

Prin art. 1 al convențiunei intervenită între România și Ungaria, se prevede că supușii fiecărei dintre aceste două State se vor bucura pe teritoriul celeilalte, în ce privește persoana lor și bunurile lor, de aceleași drepturi, privilegii și favoruri ca și naționalii, într'atât cât legile nu dispun altfel, iar în cazul când ar exista dispozițiuni speciale, privitoare la străini, supușii ambelor State contractante se vor bucura de tratamentul acordat națiunii celei mai favorizate, iar art. 7 arată că supușii fiecăruia dintre aceste două State se vor bucura, în privința protecțiunei legale și judiciare a persoanelor și a bunurilor, de același tratament ca și naționalii.

În speță, legea interpretativă din 8 Aprilie 1936, deși nu a avut ființă la data când a fost pronunțată decizia Curții de Apel atacată cu recurs, totuși fiind vorba de o lege interpretativă, cu caracter de ordine publică, ea are efect retroactiv, fiind, deci, aplicabilă și proceselor în curs în care nu s'a dat o hotărâre definitivă.

Aplicând aceste principii, urmează că, în baza convențiunii citate și a legii interpretative din 1936, deși debitorii recurenți au fost la 7 Aprilie 1936 data promulgării legii lichidării datoriilor, cetățeni unguri, totuși ei ca cetățeni ai unui Stat cu care țara noastră are o convențiune de egalitate de tratament, sunt considerați că îndeplinesc condiția de cetățeni români, putând să beneficieze ca și cetățenii români, de legea lichidării datoriilor din 7 Aprilie 1934.

Inalta Curte de Casație și Justiție Secțiunea III
Decizia No. 1579—936. Președ. D-lui C. Crăciunescu cons.

Potrivit procedurii legii concordatului preventiv la care face trimitere art. 50 din Legea lichidării datoriilor, apelul contra admiterei în principiu a cererii de aranjament a debitorului e inadmisibil.

CURTEA DELIBERÂND.

Având în vedere că prin motivul de casare recurenta se plânge de violarea art. 50 din legea lichidării datoriilor, violarea art. 5 legea concordatului preventiv, și exces de putere prin aceea că potrivit art. 5 din legea concordatului preventiv aplicabil în speță, conf. art. 50 din legea lichidării.

Apelul îndreptat în contra ordonanței de admitere a cererii, comerciantului de către președintele Tribunalului este inadmisibil.

Considerând că în conformitate cu disp. art. 50 din legea lichidării datoriilor agricole și urbane în cazul unui aranjament al datoriilor comercianților și industrișilor cari întrunesc condițiunile prevăzute de acest articol, procedura prevăzută de acel text, și i se vor aplica toate dispozițiunile legii concordatului preventiv relativ la convocarea creditorilor, la verificarea creanțelor și la votul creditorilor.

Considerând că procedura convocării creditorilor din legea concordatului preventiv, începe cu ordonanțe de admitere în principiu a concordatului, pe care o pronunță Președintele Tribunalului, conf. art. 7 care prevede că în caz de admiterea cererii, președintele dispune convocarea creditorilor în fața Judecătorului delegat.

Că ordonanța de admitere în principiu fiind primul act de procedură a convocării creditorilor, la care face trimitere legea lichidării prin al. III., al art. 50, este firesc că ordonanța ce se va pronunța în cazul art. 50 din legea lichidării să fie supusă aceluiași căi de atac, la care este supusă ordonanța de admitere în principiu din materia concordatului preventiv.

Că în conformitate cu dispozițiunile art. 5 al. ultim din această lege, creditorii n'au dreptul la apel în contra ordonanței de admitere, în principiu, a cererii de concordat preventiv.

Că este fără nici o consecință faptul că art. 50 din legea lichidării datoriilor spune că, cererea se va adresa Tribunalului, de oarece art. 50 din regulamentul acestei legi care des-

voltă ideile cuprinse în textul corespunzător al legii, fără a le contrazice, arată că cererea se va adresa Tribunalului comercial, iar după ce enumeră actele pe cari comerciantul va trebui să le alăture petiției sale, adaugă că cererea va fi examinată în mod sumar de Președintele Tribunalului care se va pronunța printr-o ordonanță.

Că deci potrivit procedurii din legea concordatului preventiv, la care face trimitere art. 50 din legea lichidării de admitere din principiu este inadmisibilă, că deci în mod just Curtea de Apel a respins apelul ca inadmisibil, așa că motivul de casare este nefondat, iar recursul urmează de asemenea respins ca inadmisibil ca și intervenția făcută pentru un asemenea recurs, care urmează a fi respins ca atare.

Inalta Curtea de Casație și Justiție Secția II.
Decizia No. 1048—37. Președ. N. Stănilă cons.

Debitorii neobligați la facerea declarațiilor. Consecințe. (Art. 22 Legea de lichidare a datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934). — Cheltuieli de judecată. Creanța în litigiu nesupusă aplicațiunii legii de lichidare. Regimul cheltuielilor.

Având în vedere că recurentul invocând ca motive violarea art. 22 și 2 din legea pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane susține că cererea creditorului de a fi trecut debitorul în registrul prevăzut de art. 22 din menționata lege, echivalează cu recunoașterea creditorului că debitorul are dreptul la beneficiul legii conversiunii și că datoriile ce derivă din cheltuieli de judecată beneficiază de conversiune, art. 69 din indicata lege, neprepăzând printre excepțiunile legii arătate și a-fari creanțe.

Considerând că art. 22 din sus indicata lege prevăzând că creditorii debitorilor agricoli, neobligați la facerea declarațiilor, pot cere ca debitorii lor să fie trecuți în registrul speciala al debitorilor supuși prevederilor acestei legi, prin aceasta nu înseamnă că faptul înscrierii unui debitor în atare registru, îndreptățește pe acesta de a considera ca o recunoaștere din partea creditorului la dreptul debitorului de a beneficia de dispozițiunile legii atâta timp cât creditorul nu era în drept să ceară o astfel de înscriere, creanța datorată fiind exceptată.

Că deci Tribunalul neluând în seamă înscrierea făcută de creditor în menționatul registru, nu a violat dispozițiunile invocatului text.

Că tot nefondat este și motivul II deoarece datoria principală fiind exceptată dela beneficiul legii, în consecință și cheltuielile de judecată, cari sunt acesoriile datoriei principale, urmează aceiași soartă.

Apreciind și asupra cheltuielilor de judecată cerută de intimata Z. S., această Inaltă Curte le fixează la 500 lei, obligând pe recurent la suportarea lor.

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția III-a
Decizia Nr. 1500—986 Președ. D-lui D. Gh. Lupu Consilier

Concordat agricol. Obiecțiunile creditorilor. Sesizarea Tribunalului. In ce formă trebuie făcută. (Art. 50 Legea de lichidare a datorilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934; art. 27 Legea concordatului preventiv).

Considerând că potrivit art. 50 al. III din legea lichidării datorilor, toate dispozițiile legii concordatului preventiv relativ la convocarea creditorilor, verificarea creanțelor și la votul creditorilor sunt aplicabile și procedurii prevăzută de acel articol iar articolul 50 din regulamentul legii enumără cu drept cuvânt printre textele aplicabile și art. 27 din legea concordatului preventiv:

Că prin menționatul text se dispune că creditorul care se opune concordatului admis este obligat să formuleze scris motivele opunerii lui și să le depună la judecătorul delegat în termen de cinci zile, dela data încheierii procesului-verbal, nici o altă operație ne mai fiind admisibilă după trecerea acestui termen:

Că din acest text rezultă că legea nu se mulțumește ca un creditor să fi formulat obiecțiuni orale în fața judecatorului delegat, pentru ca Tribunalul să le ia în considerațiune, ci pentru a ajunge la acest rezultat trebuie ca creditorul să-și formuleze nemulțumirile sale sub forma opozițiunii scrise, astfel cum s'a arătat că prevede art. 27 din legea concordatului;

Că deci orice alte obiecțiuni ale creditorului față de admiterea aranjamentului cerut de debitor formulate în altfel decât modul prescris de lege trebuiesc respinse ca neîndeplinind condițiunile impuse de art. 27 legea concordatului combinat cu art. 50 al. III legea lichidării și art. 50 regulamentul aceleiași legi;

Că față de aceste considerațiuni urmează a se constata că rău s'a sesizat Tribunalul cu judecarea obiecțiunilor orale formulate de creditorii recurenți în fața judecatorului delegat, Tribunalul trebuind a le respinge ca nefiind formulate în modul prescris de lege;

Că pentru aceste motive, urmează ca reținându-se dispozitivul din sentința recurată, de respingerea obiecțiunilor, să se substituie considerentelor din sentința Tribunalului, motivarea de față și fără a se mai examina motivele de casare, să se respingă recursul;

Inalta Curte de Casație și Justiție Secția I.

Decizia Nr. 84—37. Președ. Dlui Al. Luca cons.

Proprietari aparenti. Condițiile pentru a beneficia de lege.

Prin art. 1 alin. A și a din legea pentru lichidarea datorilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, se dispune că nu pot fi considerați debitori agricoli, decât debitorii cetățeni români, proprietari chiar aparenti, încă dela

data de 19 Decembrie 1931 până la 7 Aprilie 1934, ai unor bunuri imobiliare susceptibile de a fi impuse impozitului agricol conform art. 3 din legea pentru contribuțiunile directe.

Prin cuvintele proprietari chiar aparenti trebuie înțeles debitorii cari în intervalul sus arătat aveau dobândit un drept de proprietate sau proprietari numai aparenti, adică acei cari treceau în mod public ca având un drept de proprietate asupra unui imobil, iar nu persoane cari în acel interval pretindeau că aveau un drept de proprietate asupra unui imobil, drept încă nestabilit pe cale judecătorească.

Curtea de fond stabilind în fapt, în limita dreptului ei suveran de interpretare, că, în intervalul dela 19 Decembrie 1931 la 7 Aprilie 1934, recurentul debitor n'a făcut dovada că ar fi fost proprietar chiar aparent al unui imobil susceptibil de a fi supus unui impozit agricol și respingând susținerea recurentului că prin efectul declarativ al unei sentințe în revendicare, el trebuie considerat că a fost proprietar al unui teren rural încă dela data de 28 Octombrie 1927, data intentării acțiunii, a făcut o justă aplicațiune a art. 1 alin. A și a din legea pentru lichidarea datorilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, așa că criticile aduse prin motivele de casare urmează a fi respinse ca nefondate. (Cas. I, dec. 84 din 19 Ianuarie 1937. Respins recursul. Pres. d-lui Al. Luca, președinte).

Inalta Curte de Casație și Justiție Secția I.

Decizia Nr. 1494—985. Președ. Dlui Al. Luca cons.

Declarațiune de conversiune. Mandatar. Procură.

Considerând că declarațiunile de asanare pe care debitorii trebuie să le facă potrivit art. 8 și 36 din legea dela 7 Aprilie 1934, pentru lichidarea datorilor agricole și urbane, constituiesc în adevăr, una din condițiunile cerute pentru a se obține beneficiul acestei legi.

Considerând, însă, că sus arătatele declarațiuni de asanare implică totdeauna pentru debitori consecințe care uneori, pot conduce la pierderea unor mijloace acordate de dreptul comun pentru apărarea și conservarea patrimoniului și altele pot restrânge drepturile acestora de a dispune de patrimoniile lor, așa cum ar putea să dispună după regimul dreptului comun.

Că astfel facerea declarațiunii de asanare pentru o datorie are uneori drept consecință, potrivit art. 13 din lege, suprimarea unora din condițiunile sub a căror îndeplinire creditorul obține după regulile dreptului comun titlul executor, — suprimare, care evident, îi permite să procedă astfel, cel puțin din acest punct de vedere mai ușor, la executarea datoriei și deci la vânzarea silită a imobilului debitorului, — ceea ce desigur reprezintă pentru debitor o renunțare sau o pierdere a beneficiului unor măsuri și formalități menite să conserve — și să apere patrimoniul.

Că iarăși facerea declarațiunilor în discu-

țiune de către debitori, conferă creditorilor dreptul de a obține trecerea în registrele de inscripțiuni a mențiunilor prevăzute de art. 26 din lege, — mențiuni cari potrivit art. 27, *restrâng libertatea* debitorilor de a vinde sau greva proprietățile lor imobiliare, — ceiace desigur reprezintă deasemenea pentru ei o *altă renunțare la drepturi*, pe cari altfel le-ar fi putut avea după regimul dreptului comun.

Considerând că numai din enumerarea acestor consecințe, care decurg pentru debitor și patrimoniul său, din faptul facerii declarațiilor de asanare, rezultă că aceste declarațiuni, oricât ar fi beneficiile la care formularea și depunerea lor necontestată că poate da loc, — ele constituiesc totuși acte de dispozițiune, pentru că implică unele consecințe ce sunt incompatibile cu notiunea simplelor acte conservatorii, sau de administrație, așa cum ea este stabilită prin principiile de drept.

Că chiar dacă pentru conservarea și asigurarea patrimoniului debitorului, obținerea beneficiilor légei lichidării, prin facerea declarațiilor în discuțiune, ar constitui în cele mai multe cazuri un avantaj preferabil, în comparație cu pierderea mijloacelor de apărare și a libertății de dispunere indicate mai sus, — chiar și în această ipoteză, fiind vorba de o cumpănire a consecințelor ce pot rezulta pentru conservarea patrimoniului, — tocmai necesitatea acestei cumpăniri de interese patrimoniale și a deciziei ce trebuie luată, cum și consecințele ce decurg din ea, sunt elemente de natură să imprime declarațiilor de asanare un caracter și o importanță ce depășesc pe aceea a simplelor acte de conservare și administrație.

Considerând că odată stabilit în drept, că declarațiunile de asanare au caracterul unor acte de dispoziție, care deci, potrivit principiilor generale de drept, reclamă un mandat special, spre a putea fi făcută prin mandatar, urmează că bine Curtea de Apel a decis în speță, că declarațiunea făcută pentru recurența debitor V. S., de un avocat, care nu avea o procură specială, nu este valabilă și deci, toate criticile ce i se aduc pentru aceasta prin motivele I și II de casare sunt neîntemeiate, ele având la bază afirmațiunea greșită că zisele declarațiuni nu sunt acte de dispoziție.

Considerând că invocarea dispozițiilor art. 68 din legea avocaților nu infirmă cele mai sus expuse, pentru că acest text de lege nu se referă la actele de dispoziție.

Că în fine în ceea ce privește chestiunea, dacă procura dată de recurent avocatului său, constituie, sau nu, un mandat special, emis pentru facerea de declarații de asanare, instanța de fond a constatat din însăși continuul ei, că procura în discuțiune nu are — contrar afirmațiunei din motivul II de casare — este motivată, nu a fost atacată pentru denaturare.

Că în consecință fiind neîntemeiată în drept afirmațiunea de bază pe care se sprijii-

nă toate criticile formulate prin cele două motive de casare, recursul trebuie respins fixându-se cheltuielile de judecată prin apreciere la suma de 5.000 lei.

ADNOTARE (la Dec. Nr. 1494 Cas. S. I).

Prin decizia ce adnotăm, Înalta Curte de Casație S. L., în interpretând natura declarației de asanare, pe care a trebuit să o facă debitorii în baza art. 8 și 36 din legea lichidării din 1934, o găsește că este un act de dispoziție, și că pentru ca să fi fost valabilă făcută de un reprezentant al debitorului, a trebuit ca acel reprezentant să aibă o procură specială dată de debitor.

Ca să ajungă la această soluție, Înalta Curte de Casație argumentează, că „potrivit principiilor generale de drept“, „actele de dispoziție“, „reclamă un mandat special“.

În Ardeal, mandatul special este reglementat de art. 1008 din C. C. A. Acest articol are următorul text: „Următoarele afaceri cer o procură specială dată anume pentru aceste specii de afaceri; dacă trebuie să se înstrăineze lucruri în numele altuia; sau să se încheie contracte de împrumut sau de comodat; de a încasa bani sau echivalentul acestora; a porni judecări; a da, a primi sau a întoarce jurământul sau a face tranzacții. Dacă însă e vorba să se primească pur și simplu o moștenire sau să se lepede, să se contracteze o societate, să se facă o donațiune, să se acorde facultatea de a alege un arbitru, sau să se renunțe gratuit la vre-un drept; e necesară o procură specială eliberată anumiț pentru fiecare din aceste afaceri. Procuri generale, chiar ilimitate, sunt indestulătoare, în aceste cazuri numai, când specia afacerii este exprimată expres în mandat“.

Prin urmare în Ardeal, nu pe bază de principii de drept se împune mandatul special, ci pe un text de lege.

Din momentul ce un text de lege prevede afacerile în care este necesar un mandat special, se creiază o excepție bine determinată și deci din ea nu se poate eși.

Acum urmează să vedem cum se determină de legea asanării, actul numiț declarație de asanare din art. 8 și 36, și dacă se poate încadra între actele (afacerile) excepționate de art. 1008 C. C. A.

Înalta Curte prin considerentele sale, voind să determine natura declarațiilor de asanare zice: „că ele implică totdeauna pentru debitori consecințe cari uneori, pot conduce la pierderea unor mijloace acordate de dreptul comun pentru apărarea și conservarea patrimoniului și alteleori pot restrânge drepturile acestora de a dispune de patrimoniile lor, așa cum ar putea să dispună după regimul dreptului comun.“

Mai departe Înalta Curte precizează, că ele „reprezintă pentru debitor o renunțare sau o pierdere a beneficiului unor măsuri și formalități menite să conserve și să apere patrimoniul“.

Tot ele „restrâng libertatea debitorilor de a vinde sau greva proprietățile lor imobiliare, ceiace desigur reprezintă pentru ei o altă renunțare la drepturi pe cari altfel le-ar fi putut avea după regimul dreptului comun“.

În concluzie Înalta Curte decide că ele „au un caracter și o importanță ce depășesc pe aceea a simplelor acte de conservare și administrare“, iar în alt loc decide că „ele constituiesc totuși acte de dispozițiune“.

În fine, Înalta Curte consideră declarațiile de asanare, acte de dispoziție asupra unor drepturi, și în special de renunțare gratuită la drepturi, ceea ce încadrează în

art. 1008 și deci pentru facerea unei declarații de asanare este necesar, o procură specială, adică să fie dată expres pentru facerea declarații de asanare, iar dacă s'a dat o procură generală de procese, să se numească expres în ea și facerea unor asemenea declarațiuni.

Este însă o altă chestie de drept peste care trece Înalta Curte de Casație și anume: *Cine poate invoca această lipsă de procură specială?*

După cum se vede din motivele deciziei Înaltei Curți de Casație, cel care a invocat-o a fost creditorul nu debitorul.

Oare această lipsă de procură specială este o chestie de ordine publică, poate fi ea invocată erga omnes, sau trebuie privită ca pusă exclusiv în favoarea celui care este angajat la drepturi și obligațiuni printr'o asemenea procură?

Se va zice poate că, legea de asanare este o lege de ordine publică. Da. Dar nu-i mai puțin adevărat că ea este făcută în favoarea debitorilor nu a creditorilor, și atunci numai o călcare a favorurilor debitorului poate fi invocată și numai în limitele în care el s'ar simți ating, prin călcare a formelor ce interesează aceste favoruri. Dar din momentul ce el stăruie în proces în sensul de a uza de favorurile legii ar fi ca să i se denege aceste favoruri, dacă totuși justiția îi anulează un act contrar voinței lui.

Dar chestia procurii speciale, nu se ține de legea asanării. Legea asanării, după cum am arătat în numărul trecut, vorbește numai că *debitorii* pot face declarații de asanare. Nu vorbește nimic despre reprezentarea lor. Aceasta este o chestie de drept comun și ea trebuie privită și discutată numai din acest punct de vedere.

Faptul că cineva se găsește angajat cu drepturi și obligațiuni de un mandatar în limitele sau peste limitele mandatului este o chestie rezervată exclusiv celui angajat din momentul ce angajarea a avut loc. Cel care tratează cu un mandatar, este ținut să discute mandatul înainte

de a contracta. Din momentul ce a contractat, el nu mai poate cere anularea actului pentru că cel cu care a tratat în numele părții adverse, contractante, nu avea procură în regulă. El rămâne angajat atâta vreme cât operația este ratificată expres sau tacit de mandante.

Citez în această privință următorul pasaj din Planiol: *Traité élémentaire de Droit Civil. Tome II-me. Nr. 2255: „Tout ce qui a été fait par le mandataire en dehors des termes de sa procuration peut cependant être ratifié par le mandant, et alors la volonté de celui-ci l'oblige lui-même envers les tiers comme s'il avait eu mandat préalable: Radihabilitio mandato aequivatur“: „Cette ratification peut être expresse ou tacite“.*

Prin urmare din momentul ce se lasă la buna voință a mandantului să ratifice ceea ce a făcut mandantele, nu poate fi discuție că fapta unui mandatar peste limitele mandatului nu poate fi invocată de partea adversă, atâta vreme, cât mandantele înțelege să se fie de fapta mandatarului său. Această înțelegere, după cum s'a văzut, poate fi expresă sau tacită. Și dacă, în proces, vine reprezentantul mandantului, care de obicei este un avocat, și căruia nu i se poate imputa de data aceasta ca pe baza procurii de proces, dată conform art. 68 din L. Av., nu poate să ratifice în numele clientului său, fapta mandatarului care a trecut limitele mandatului atunci când a făcut declarația de asanare, și declară că înțelege să ratifice declarația de asanare, făcută de un mandatar, peste limitele mandatului avut, în cazul acesta, instanța de judecată nu poate mesocoti legalitatea declarației de asanare.

Conform Codului Civil Austriac aplicabil în Ardeal, chestia este destul de clară, căci iată cum se rostește art. 4016: *„Dacă mandatarul a depășit limitele mandatului său, mandantele este obligat numai întru atât cât aprobă afacerea sau întrucât profită de foloasele ce au izvorit din ea“.*

I. MĂNESCU.